



نمونه و ناچار کردنی به ئەنجامدانی کاری سیکیسی .

داخستنی ناوهندهکانی تاییهت به لهشفرۆشی د. محمد حه‌به‌ش که ئەندام په‌رله‌مانیکی ئیسلامیه، زۆر خۆشحال بوو به‌و کارانه‌ی که بۆ پرۆژه یاساییه که ئەنجامدراوه و پیتی وا بوو، که ئەوه کاریکی سروشتیه وه‌زاره‌تی ناوه‌خۆی ئەو ولاته له‌و دیارده‌یه بپێچیته‌وه و سنووریک بۆ بازرگانیکردن به‌ ئافره‌ت و مندال دابنیت، نه‌خاسمه داخستنی ۳۶ ناوه‌ندی گه‌شتیاری، که ببوونه هانده‌ریک بۆ کاری له‌شفرۆشی و ریکلامکردن بۆی .

ئەو ده‌لێت: ((پیشتر سوریا شوپنیک تپه‌پوونی خزمه‌تگوزاره بیانیه‌کان بووه بۆ ولاتانی تر، به‌لام ئیستا ئەو خزمه‌تگوزاران به‌شیوه‌یه‌کی بيشومار له ولاتی ئیمه ده‌گیرسینه‌وه و زۆربه‌شیان بۆ کاری له‌شفرۆشی به‌کارده‌هێنرین، که ئەوانه‌ش پئووستیان به‌وه‌یه که‌وا پارێزگارییان لێ بکریت و سنووریک بۆ نالینه‌کانیان دابنریت)).

هه‌فتانه په‌نجا له‌شفرۆشی عێراقی به‌ند ده‌کرین

هه‌روه‌کچۆن پیشتر ئاماژه به‌وه کرا، که ریکخراوه مروپیه‌کان زه‌نگی مه‌ترسیان له‌سه‌ر ئەو بازرگانیکردن به‌ ئافره‌ت و مندال بۆ کاری سیکیسی خسته‌ روو، هه‌مان ئەو ریکخراوانه‌ش باس له‌وه ده‌که‌ن که دوا‌ی ئاواره‌ بوونی زیاتر له‌ ملیۆنیک نیو عێراقی بۆ سوریا، کیشه‌کان زه‌قتتر و گه‌وره‌تر بوونه‌ته‌وه .

تۆپی (ئیرین)ی هه‌والی سه‌ر به‌ نه‌ته‌وه به‌گه‌رتوه‌وه‌کان، ئەوه ده‌خاته روو، که نوکه ژ سوریا نزیکه‌ی ۱۰۰ ئازانس هینانی کچی خزمه‌تگوزاری بیانی هه‌ن. بۆیه له‌ ریکگای ئەو ئازانسانه‌وه به‌ سه‌دان ئافره‌ته به‌ناچاری هینرانه‌وته ئەو ولاته و به‌ ئاشکرا ئیستغالییان پئ ده‌کریت و به‌رانبه‌ر ئەوه‌ش مافیکی که‌میان هه‌یه .

ئەو ئازانسه ئاماژه به‌وه ده‌کات که بازرگانیکردن له‌پیناوی سیکیس به‌شیوه‌یه‌کی به‌رفه‌هه‌ر بلابوته‌وه، ده‌گوتریت هه‌فتانه نزیکه‌ی په‌نجا له‌شفرۆشی عێراقی ده‌خرینه‌ زیندانه‌کانه‌وه، به‌هۆی ئەو چالاکیه سیکیسیانه‌ی که ئەنجامی ده‌ده‌ن، ده‌ره‌نجامی ئەوه‌ش سه‌دان نه‌خۆشی نادیار بلابوته‌وه، که پيشبنینی ده‌کریت، ئەو له‌شفرۆشانه‌ بلایان کردبیته‌وه .

((بازرگانیکردنه)) که ئەو زاراهیه، له‌ هه‌چ یاسایه‌کی سوریا تا ئیستا به‌کارنه‌هاتوه، ئەمه‌ جگه‌له‌وه‌ی سزاکان توند کراون، تا راده‌ی ۱۵ ساڵ به‌ند کردن .

ئەو مامۆستایه‌ی زانکۆ، باس له‌وه ده‌کات، که له‌ یاسای پیشووی سوریا باس له‌ بازرگانیکردن نه‌کراوه، هه‌ربۆیه‌ش هه‌میشه ئافره‌تی له‌شفرۆش یا خزمه‌تگوزار، به‌پیتی ئەو یاسایانه به‌ تاوانبار دانراوه و پیاویش وه‌کو به‌رزکی بانان لێی ده‌رچوو، وه‌کو ئەوه‌ی ده‌ستی له‌ کوله‌که‌ی ته‌پیش نه‌دابیت. ئەوه‌ی کاری ده‌لالیه‌که‌شی کردوه، که به‌ شیوه‌زاری گشتی پیتی ده‌لێن ((گه‌واد)) سزایه‌کی زۆر سووکی بۆ دانراوه .

ده‌راجی زیاتر ده‌دویت و ده‌لێت ((ئیستا ئەو یاسایه نوپیه، مامه‌له‌ له‌گه‌ل قوربانیانی بازرگانیکردنی له‌شفرۆشی وه‌کو قوربانی ته‌ماشای ده‌کات نه‌ک چه‌شنی تاوانبار، به‌ جوړیک ئەگه‌ر گشت روکنه‌کانی بازرگانیکردنی تیدا هه‌بوو، مینا قوربانی ته‌ماشای ده‌کریت. چونکه ئامانج له‌و پرۆژه یاساییه پارێزگاریکردنه له‌ قوربانییه‌کانی، ته‌نانه‌ت ئەگه‌ر به‌ ره‌زانه‌ندی خۆشیان ئەو کاره‌یان ئەنجام دا بیت، چونکه له‌ بازرگانیکردنی له‌شفرۆشی کۆمه‌لێک مافی بنچینه‌یی پیشیل ده‌کریت، که ناشیت مامه‌له‌ی پئ بکریت)).

ده‌راجی له‌وه ده‌ترسا که‌وا ئەم یاسایه له‌لایه‌ن ئەنجومه‌نی گه‌لی سوریا، په‌سه‌ند نه‌کریت، نه‌خاسمه به‌هۆی ئەوه‌ی که‌وا پرگه‌ی ((حیساب بۆ ره‌زانه‌ندی قوربانییه‌که‌ ناکریت)) له‌ یاساکه‌دا هه‌بوو، چونکه هیندیک وایان لیکه‌دايه‌وه، که‌وا ئەو پرگه‌یه هانده‌ریکه بۆ کاری له‌شفرۆشی .

ئهرکانه‌کانی بازرگانیکردنی له‌شفرۆشی سئ شته، ئیستغلال و به‌زۆری و فیلکردن، ئەگه‌ر ئەو سئ روکنه له‌ کرداری بازرگانیکردنه‌وه وه‌دیها، ئەوا ته‌ماشای ئافره‌ته‌که وه‌کو قوربانی ده‌کریت، ته‌نانه‌ت ئەگه‌ر به‌ ره‌زانه‌ندی خۆشی کاره سیکیسیه‌که‌ی ئەنجام دابیت، ئاخه‌ر هه‌رچه‌نده ئەو ئافره‌ته ئەو کاره‌ش به‌ ره‌زانه‌ندی خۆی ده‌کات، به‌لام به‌هۆی فیلکردن بیت لێی یا له‌ناچاری یاخود ئیستغلال، ئەم کاره ئەنجام ده‌دات .

هه‌رچی له‌شفرۆشیه‌، ئەوا کاریکه ئافره‌ته‌که به‌وه‌په‌ری ئاره‌زووی خۆی ئەنجامی ده‌دات و روکنه‌کانی بازرگانیکردنی سیکیسی تیدا نییه و ئەنجامده‌ره‌که‌ی رووبه‌پرووی لێپێچینه‌وه‌ی یاسایی ده‌بیت. هه‌رچی بازرگانیکردن به‌ ئافره‌ته، بریتیه له‌ ئیغراکردنی ئافره‌ته‌که یا فیلکردن لێی به‌ بیانووی کارکردن، پاشان شاردنه‌وه‌ی پاسپورته‌که‌ی بۆ